

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

»ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК« излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду »Краљев трг« до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: седима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механијима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви »Полицијског Гласника« не продају се. Рукописи не враћају се.

ПАРИСКА ПОЛИЦИЈА

— По П. Линденбергу. —

(НАСТАВАК)

Ако се ма како да избећи, тајни полицаисти неће злочинца још са јавна места хапсити, н. пр. из позоришта, са бала, концерта, из кафане или ресторана. Таки локали, пре свега, zgodни су им да умакну, а после нападнути наћи ће ту често помоћи у својих другова или у публике, која му може држати страну просто из слепе мржње према полицији. Пре више година из једне од првих јувелирских радња покрадене су неке ствари врло велике вредности. Већ у вече тога дана знало се име лопова и где се налази: у једној од најотменијих ресторана великога булевара вечераше с неком младом глумицом. Јавише јувелиру и овај наваљиваше да се одмах ухапси, али га умирише, поседнувши са више агената све излазе локала и кад око једног сата ноћу лупеж изађе са својом глумицом и заједно се попеше у кола, одмах уђоше за њима у кола два агента, а трећи се намести уз кочијаша, те се одвезоше у префектуру.

Још једно лукавство инспектора сигурности Гелорда и једнога од колега му. Ишчепркали су да се неки фалсификатор новаца налази скривен у некој удаљеној кући парискога предграђа, па су хтели ухватити га. Гелорд распитиваше кућног надзорника, док му пратилац стајаше доле на улазу, а кућни надзорник услужно вођаше полицаиста у горњи спрат, где стаповаху, као у јазбинама каквим, десетак и више закупаца. Од фалсификатора никаква трага, ни на тавану, ни у подруму, где је све тачно претресано. Гелорд оде из куће, каза све тачно својему колеги, који се после пола сата ушуња у кућу, и то најпре баш у подрум и ту у помрчини тихим гласом позва: »Изађите, никога нема, слободни сте!« »Ево ме«, беше загуљив одговор и једна рука пружи се испитујући, коју полицаист ухвати и фалсификатора новаца поведе излазу, где га, уплашена, одмах чврсто везаше.

Али да то не иде увек тако лако и угодно, више пута се уверио сам негдашњи инспектор сигурности, потоњи шеф Росињол. Он беше изаслат да осветли неко убиство, које се догодило у Вервиру, есенејском округу. Преобучен у скитницу, оде тамо и преноћи у неком бедном дому; слушаше да се подзрева на неког надригуслара, по имену Ричард, купи одмах у јутру за нешто мало пара један саксофон и са њиме »концертоваше« у некој ракиској крчми, спрочу стана Ричардова. Свирком намамљен, дође и Ричард, па понуди скитничког музиканта да се удружи, пошто он гуди уз гусле, а двојица зарадиће увек више заједно, него сваки посебно. Росињол је то и хтео, прихвати предлог и путоваше с музикантом по суседним местима, радујући се што је тако брзо стекао поверење свога друга, а уз то прибирајући грађу, како Ричард није био сам убица, него је имао још два сукривца, једну протуву и једног играча по конопцу. Да би добио поверење ове протуве, полицаист се пријави полицајском префекту тога места и замоли га да похапси све скитнице; и он сам буде ухапшен с правим скитницама, да би му се могао приближити и дознати што жели. За тим је неко време радио као надничар у фабрици ужарије и ту се упозна и са оним ужарем, док најпосле не беху готове омче за лов овога и оба његова помагача.

Знатан број париских тајних агената заложили су живот и здравље своје за верно испуњавање својих дужности. Ако се разгледа списак лица полиције сигурности за последњу деценију, наћи ће се, поред многих имена, »умрло у служби« или »пензионан због угроженог здравља«; само 1892. г. помреше шест инспектора полиције сигурности, претрпевши да буду тешко рањени и навукавши у служби клицу смртоносне болести.

Као и у другим занатима и позивима живота најважнији су савезници тајне полиције »случај« и »срећа«, силе, од којих се наравно ни једна не да принудити. Тек пре неколико недеља врљаше преобучен један париски агент по крајњем булевару. Три индивидуе, које су на клупи седеле, падоше му у очи. Трудећи се да не падне у очи, седе и сам на клупу, извукавши новине и бајаги дубоко се удуби у читање, али је у ствари ослушкивао и пратио сваку реч из тихог говора оне тројице. Тако је сазнао, да су ови намерни исте вечери на степеницама куће passage ронсеау да опљачкају касирку једне ресторације на севастопољском булевару, која увек у одређени час дневни пазар од 1400—1500 динара предаје своме господару, који станује у поменутој пасажи. Полицаист извести о томе што је чуо своју власт, па онда се споразумеде са гостионичарем и касирком, те ова, једна одважна и млада швајцаркиња, пође у уобичајени час својим путем, праћена на нешто одстојања тројицом подазривих лица, од којих се једно ушуња за њом у кућу, а на степеницама је задржа и рече: »паре дај или —«, али у том тренутку нападе га пет агената, који му пре свега нож одузеше, за тим добро притегоше, а у исто време беху доле везана оба помагача му.

Још је много оригиналније хватање неког опасног лопова пре мало времена. Два агента гледаху једне вечери у улици Светога Мартина, како неки човек, одевен као шпедитерски разносач пакета, на колицима гураше неки тешки сандук, коме на махове нешто као да говораше, од чега они разабраше тек по коју реченицу, као: »гледај да истрајеш... још мало, па смо ту... проклето... тешко...«, па за то пођоше за овим сумњивим лицем, које предаде сандук у контоару једне велике експортне радње у улици бондијевој. Не пропустише јавити се шефу те куће трговачке, али како овај беше на путу, то пред њих беше изашао његов деловођа, који им, на њихове примедбе, каза, да је човек сандук предао казавши да је бајаги поручен, што он опет не може да контролише због одсуства шефа, а кад је он у поруку ту посумњао, да му је човек одговорио, да ће сутра рано туда проћи, па, ако би се показало да је погрешно донесен, узеше га. Полицаисти га замолише да ништа не предузима, него да се са њима поћас прикрије у соби, близу контоара. Тако и учинише, а око поноћи осетише, како се сандук отвара изнутра, како из њега изађе човек неки, који удешеним кључем отвори ковчежић са новцем, па, опљачкавши га, опет се пажљиво затвори и с пленом својим прибеже опет у своје склониште. У јутру рано ето онога што је предао сандук, извињавајући се да је погрешно предан сандук, па га натовари на своја колица, која гураше даље. На улици узеше га оба агента један с једне друге стране и он мораде свој скупи терет лично одгурати у префектуру.

Један пут је песето било издајник. Неки дућански лопов, по изгледу човек одличан, праћен необично опишаним белим псетанцетом, ухваћен је на самом делу крађе, али је бегством

осујетио хапшење. Сопственик радње тужи се полицији и из ближе описа песанце. Недељу дана по том, једно тако песето, ухваћено без котарчице на губици, предано је стрводерници, али полиција, учињена пажљивом, пусти песето слободно и оно доведе агента, који је за њим ишао, у стан елегантног и великог варалице (Hochstapler). — Не мање је занимљиво како је пронађена и ова крађа. На булевару Монпарнаса обијен је биро познатога друштва бенедиктоваца и украдено 300.000 динара у готовоме новцу и хартијама од вредности. Мало времена за тим, неки трговац, приспевши из Белгије, узе са северне железничке станице свој ковчежић, који је био оставио да преноћи у соби за пртљак. Ковчежић је био са свим као и његов, а и кључ се подудариио; али кад га је отворио, нађе га од чести напуњена покраденим папирима поменутога друштва. Одмах пријави то полицији и ова одмах сутра дан ухапси неког Американца, који је на станици за исти ковчежић питао, и који каза да се зове Ђорђе Елвиљ, а у истражном затвору симуловаше лудило, декламујући једнако Милтонове и Шекспирове стихове. Но то му не поможе ништа, јер је осуђен на осам година робије и двадесет година изгнанства.

Случајно је пронађен и убица Арсинав. Он је сељака Дигина, који је из Лонперија дошао у Париз да прода сламу, кад се кући враћао, убио, на комаде исекао и бацио у Сену. Одмах је констатовано о убијеноме ко је и одакле је. Два тајна полицаиста отрче у Лонперије, те им колар, који је тамо правио кола, на којима је Дигин сламу донео, опише иста кола. Враћајући се у Париз, полицаисти у страни од друма примете гомилу деце, која играју и од које се једно заплака; приђоше ближе и видеше једно дете пало испод тањижца, око којих деца беху играла, здравши мало кожу на глави. Док један дете утишаваше, другом полицаисту падоше у очи тањижце и нађе да се тачно подударају са описом коларевим. Полицаисти стадоше распитивати и сазнадоше од оближњих продаваца вина, да их је ту ради продаје оставио некакав телалин из Батињола; телалин рече, да их је купио од некога Карлова Јована, који станује у ловачкоме крају. Са телалином потраже улицу и пронађу месара Арсинена као Карлова Јована, докаже се потпуно да је убица Дигинов и буде погубљен.

Да је случај најбољи полицаист, тврде и ови случајеви. Априла 30. год. 1870. дошао је из Лондона у Париз Бори, некадањи војник, с поруком завереника, да убије Наполеона. Паштећи се да га не ухвати, он не тражаше прво вече никоји хотел, него се користи гостопримством неке девојке. У јутру око осам сати дође ова суседном продавцу вина по литар вина и уз то исприча му каквог је ретког госта примила на конак, како је целе ноћи на столици пребдио, а сад захтева место кафе вина. Један агенат тајне полиције слушао је ово, па му се учини сумњиво; оде с девојком и запита иностранца за његове хартије. Овај, у први мах изненађен, прибегну се брзо, метну руку у џеп и извуче револвер, а полицаист хитро нападну непознатога и савлада га.

Сличним случајем стало се за врат прошлога лета читавој лоповској чети, званој „bande des sacriastains“, јер је нарочито цркве имала у очима. Тајни полицаист Жиродо, једне вечери у месецу јулију, у крчми на булевару код цркве, примети ванредно леп златан прстен са великим тиркизом на прсту човека, одевена не баш како треба. Мислећи да прстен може бити украден, пође полицаист за тим човеком; посматраше по том кућу, у коју овај беше ушао, а коју често посеђаваху лица која зазираху од светлости. При том паде му у очи, да посетиоци куће излазе често преобучени, који су ушли без браде излазе с великом брадом, неки с перикама, а и у оделу свештеника, носача, железничких чиновника и т. д. Једне недеље пође он за четворицом од ових људи, који се са железничке станице Св. Лазара одвезоше у једно место, где је тога дана била велика представа гимнастичара, и несташе их у једној вили; одмах сутра дан би јављено, да је у тој вили извршена велика опасна крађа. Исте вечери би ухапшено двадесет чланова те дружине, чија је имена и станове Жиродо прокљубио — то беху све одавна злочинци, који годинама дрско и на опасан начин крадоше. Вођ, по имену Бусар, беше ухапшен баш кад је у Noisy le sec разгледао новосаграђену вилу своју, у коју се мислио као „рентије“ уселити. У његову стану беше шеснаест разних одела, двадесеторо обућа свих врста, преко двадесет шешира и капа, од многобројних кљу-

чева отисци у воску и др.; други члан удружења имађаше један хируршки ковчежић, као што је у лекара, али, место инструмената, у њему беху мали ђзб (ћускија) и удешени кључеви од алуминијума; трећи лопов имађаше оруђа за проваљивање у седлу свога велосипеда; четврти, некадањи фризер, чуваше лажне браде и перике. На две стотине крађа ове дружине доказано је, а од тих једна је од 35.000 дин. у Брислу, друга од 150.000 у Највиљу.

Разуме се да овако случајно проналажење злочинаца долази у изузетке, а у опште тајни полицаисти морају употребити све општроумље и сваки траг њушкати, да би похватили конце зликовцима, па често месецима морају ићи за извесним трагом, пре него што би до циља дошли. Друштву северних железница пре више година украо је његов благајник Карпантије више стотина хиљада динара и са новцем срећно избегао у Америку. Један тајни агенат о трошку друштва послат је за њим и ухвати бегунцу траг у једној од слободних америчких држава, у којој он није могао предузети корак за хапшење његово. Гледајући да не падне у очи, он се трудио да се упозна са благајником и, постигавши то, пола године пријатељевао је са њим, издајући се за трговца; једно после подне упита он Карпантију, хоће ли са њим да иде до лађе, сада баш у пристаниште дошле, која му је робу донела. Карпантије прими понуду без икаква неповерења, али чим су дошли на лађу, агенат изађе с налогом за притвор, рекавши: „У име закона, стављам вас у притвор; будући на француској лађи, ви сте на француском земљишту!“ Украдене суме, готово потпуне, нађене су у стану Карпантијеровом.

По хватање не испада увек тако срећно у иностранству. Један париски тајни агенат, по имену Котен, хтеде јануара прошле године да испита тајне неких француских анархиста, који у Лондону живеше, па је се умео и увући међ њих као „друг“ им и, шта више, докучити што шта, али анархисти, по једном ухваћеном писму, дознадоше да је он ухода, па га намамише у замку, позвавши га у тајну анархистичку седницу, која је држана на северном крају Лондона, у предграђу Islington. По саопштењима у лондонским новинама, у почетку седнице стављено је питање, шта треба радити са анархистом, који је крив за издају. Једногласно одговореше: смрт, убити га. За тим изнесе и прочита ухваћено писмо. Један од анархиста нуђаше се, да Котена ту одмах пред свима прободу ножем, а Котен паде на колена и мољаше за милост. Анархисти покушаваху за тим да га хипнотишу, па им не испадде за руком. Најпосле Котен признаде све. Ово признање са ликом Котеновим штампано је у анархистичкој париској штампарији „Père Peinard“ и објављено под натписом: „Јуда међу анархистима“. У том признању свом казује Котен, како је невин ухапшен као анархиста после смрти Карно-а. Пуштен из затвора, он је био у некој милости код француског полицаистског комесара, који му је предлагао, да на анархисте мотри за месечну плату од 200 динара. Котен се примио тога и своје задатку у Лондону одговарао је тако успешно, да му је повишена плата на 250 динара месечно. Осем тога француска полиција дала му је новаца да отвори какву радњу. Баш је био на путу да анархистима зада силан удар, кад га они предварише, обелоданивши га. Котен им каза имена полицаистских чиновника, који му даваху упуштава, као и имена анархиста, на које је мотрио. Осем тога даде анархистима у руке различна писма тајне полиције француске, а за тим га пустише слободна. Где се скрасио, није познато; говорило се да је под другим именом склоњен у неки батаљон француске пешадије, да би га заштитили од освете париских анархиста, који су се заклели да га убију.

На крају још један случај, како се иначе пригодно може да се изгуби у магли мудра полиција. Масау, познатом шефу париске полиције сигурности, једном дође „ухода“ и достави као да је извештен, да ће те вечери опасан лопов упасти у кућу Faubourg St. Martin 6 да учини крађу. Маса даде уходи два агента. Дошавши пред означено здање, ухода рече својим пратиоцима да хоће једном пажљиво да промотри, да ли може бити лопов већ није на делу, али од прилике после десет минута врати се, донесавши глас, да ничега подазривог није видео. Њих тројица чекаху још дуго, па се, најпосле, љутити вратише. Сутра дан би јављено полицији, да је у једном стану четвртог спрата исте куће извршена опасна крађа и однесено

2800 динара; после многог премишљања нашло се, да је ухода дело извео а полицаисти да су му доле стражу чували да не би био затечен на делу! (Наставиће се).

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

Суђење код општинских судова по грађ. парницама

а., тужба.

Суду општине крагујевачке

Михаилу Павловићу, кројачу овдашњем дао сам у готовом новцу на зајам 120 динара још 20. јануара ове године, па ми ту суму ни до данас није вратио и ако је то обећао да ће учинити у року од месец дана. Даље, дао сам му из моје радње по овом под. приложеном рачуну еспана у вредности 45 динара, па ми ни тај дуг до данас није платио. За то сам принуђен тужити га томе суду са молбом да га на плаћање како дуга у 120 динара од готовог новца, тако и овога дуга од еспана у 45 динара осуди, да ми накнади плаћену таксу и на име трошка и дангубе 10 динара.

За доказ да сам му дао 120 динара у готову новцу на зајам и да ми исти није ни до данас вратио, подносим главну заклетву, коју туженом нудим и враћену примам, а за доказ да ми је од еспана дужан 45 динара, подносим потврђен рачун из мојих уредно вођених књига, поред кога ћу се допуно заклети.

20. априла 1899 год.

Милош Савић,
трговац.

Крагујевац.

NB. Завести ову тужбу. Одредити рочиште за извињање овога спора, на које позвати обе парничне стране.

20. IV 99. г. Крагујевац.

Председ. суда.

б., белешка.

Рађено у суду општине крагујевачке 28. IV 1899. год.

Белешка по спору

Милоша Савића, трговца оvd.
противу

Михаила Павловића, кројача оvd.

Због дуга од зајма и узетог еспана.

Судили су:

Председник.

Кметови.

Бележио писар.

На рочишту су обе парничне стране. Тужени овласти да га по овоме спору заступа г. Н. Алексић, адвокат. (Такса у 1 динар за овлашћење у таксеним маркама наплаћена је, прилепљена и прописно уништена).

На понуду суда парничари се нису могли поравнати.

Тужилац оста при тужби. Тражи за данашњи предстанак суду 5 динара.

Заступник туженога рече: Тужба тужиоца неуредна је, јер се истом тражи дуг по два основа са разнородним доказима. Дуг од зајма са доказом главна заклетва и дуг од еспана са доказом изводом рачуна из трговачких књига и допуњујућом заклетвом. Ово не може бити и тражи да суд ову тужбу као неуредну одбаци. За данашњи предстанак тражи 12 динара.

Судски разлози:

Тужилац својом тужбом тражи да суд туженог осуди да му плати 120 динара дуга од готова новца датог му на зајам. За доказ овога свога потраживања подноси главну заклетву, коју туженом нуди, а враћену прима. Даље, тражи да туженога суд осуди да му плати 45 динара дуга од узетог еспана а за доказ овога свога потраживања подноси потврђен извод рачуна из својих трговачких књига и допуњујућу заклетву. Овде су два спорна предмета разог основа и са разнородним доказима, и они се не могу једном тужбом и једном пресудом тражити ни расправити, за то суд на основу § 6. и 13. са погледом на § 96. грађ. суд. поступка

Решава:

Да се тужба тужиоца као неуредна одбаци. Тужилац да плати заступнику туженога 10 динара награде.

Саопштено је решење парничним странама јавно у суду одмах.

Од суда општине крагујевачке, 28. априла 1899. године у Крагујевцу, Бр. 9544.

Писар.

Председ. суда.
Кметови.

NB. Заведи белешку и решење у протокол суђења.

II Истужи.

Рађено у суду општине пожешке, 29. IV 1899. год. у Пожези.

Предста суду Милош Јовановић, трг. овдашњи, па изјави:

Од пре три четири дана у овдашњој вароши налази се некакав Бенцион Маркус, где са корпом у рукама носи разне ситнице, као: мишјуше, ђишјуве, прстење, мараме и разне друге ствари и продаје јавно по овдашњим кафанама и кућама. Овакова радња је забрањена законом, а и коси се са интересима овдашњих грађана трговачког и занатлиског реда. За то га достављам суду и молим да му се ово забрани и да се према закону казни.

Да је овај Бенцион доиста на овај торбарски начин у оvd. вароши трговао потврдиће и ови сведоци који се пред судом налазе, а то су: Милан Јовановић, кројач и Павле Петровић, абација. Молим да их суд испита.

Милош Јовановић, трг.
Оверава кмет.

Бр. 574. Испитати сведоке именоване у тужби, за тим позвати оптуженога и саслушати га. Затим акта суду на решење. Ово учинити одмах.

29. IV 1899. г. Пожега.

Председ. суда.

Рађено у суду општине пожешке, 29. IV 1899. год. у Пожези.

Испит сведока

по кривици Маркуса Бенциона из Београда.

Због торбарења.

I Милан Јовановић, кројач оvd., има 42 године, у свему способан за сведока, на питање према тужби каза:

Доиста, од пре два три дана налази се у овдашњој вароши тај Маркус, и виђа се по улицама и кафанама овдашњим где продаје разне ствари. У својој корпи има разних ситница као: сапуна, мишјуша, прстења и т. д. Ја сам га лично у кафани код Моруне видео, где је овај свој еспан продавао онде кафанским гостима.

Заклећу се.

Милан Јовановић.

II Павле Петровић, абација оvd., има 36 година, у свему способан за сведока, каза:

У свему као и сведок Милан.

Заклеће се.

Павле Петровић.

Оверава

Кмет.

Испит оптуженог.

Бенцион Маркус, из Београда, има 54 године, до сада неосуђиван, пошто му је прочитана тужба и исказ сведока он одговори:

Ја се доиста у оvd. вароши бавим од пре три дана. Дошао сам поради трговине. Купујем коже. Ову куповину вршио сам јавно и по кафанама и по приватним становима, али што се тиче торбарења са тим стварима, које се у тужби наводе, нисам вршио. Зашто ме тужилац терети не знам.

Бенцион Маркус.

Оверава

Кмет.

Сведоци су на своје исказе заклетви у суду.

Судски разлози:

Испитом испитаних и заклетих сведока потпуно је доказано дело, за које се оптужени окривљује. — § 34. полициске уредбе. Торбарење је законом забрањено и казни се по § 387. тач. 1. крив. законика. За то суд општине пожешке, као надлежан — § 4. полиц. уредбе, са погледом на чл. 89. закона о таксама

Пресуђује:

Да се оптужени Бенцион за ово дело торбарења казни са тридесет динара у новцу; да плати 2 динара таксе у таксеним маркама за ово дело иступне природе.

Пресуду извршити одмах, § 15. и 16. полициске уредбе.
Од суда општине пожешке, 29. марта 1899. год. у Пожези.
Писар.

Председ. суда.

Кметови.

Када је приступљено извршењу пресуде, онда је Бенцион Маркуе изјавио:

Ја новаца немам да ову казну платим, а жалићу се противу ове пресуде.

Бенцион Маркуе.

Оверава

Кмет.

Решење:

Како оптужени Бенцион изјављује, да ову новчану казну нема да плати, и како је он овде привремено дошао, а стално не живи, да би суд могао његово имовно стање и могућност за наплату казне ценити, то суд општине пожешке са погледом на § 316. крив. закона

Решава:

Да се Бенциону новчана казна замени са шест дана затвора, рачунајући сваки дан по пет динара.

Ово решење извршити одмах.

Од суда општине пожешке, 29. марта 1899. год. у Пожези.

Писар.

Председ. суда.

Кметови.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

с руског Јефта Угричић

11

Због њене особености. Али чекај да ти нешто кажем. Ја бих ту проклету бабускеру убио и похарао, и уверавам те, без какве гриже савести, ватрено додаде ђак.

Официр се опет стаде дикотати, а Раскољњиков уздрхта. Како је то било чудновато.

— Допусти, да те нешто сасвим озбиљно запитам, узрујано рече ђак. — Ја сам се мало час, истина, нашалио, али погледај: с једне стране глупа, безразложна, ништавна, пакосна, болесна бабускера, која није ником потребна, још на против, сваком уди, која ни мало не зна, зашто живи, и која ће сутра, прекосутра, и онако сама од себе умрети. Разумеш ли? Разумеш ли?

Па добро, разумем, одговори официр, посматрајући пажљиво узбуђеног друга.

Чуј даље. С друге стране, младе, свеже снаге, које баба дава пропадају без потпоре, и то хиљадама њих, и на све стране! Стотинама хиљадама добрих дела и творевина, која би се могла починити бабиним повцима, обећанима манастиру! Стотинама, хиљада, може бити, божјих створова изведених на прави пут; десетине породица спасених од немања, невоље, од пропасти, од разврата, од венеричних болница, — и то све само њеним повцима. Уби је и узми јој новац, да би се помоћу њих посветио служби свему човечанству и општем добру: како ти мислиш, зар се не би могло загладити једно сићушно злочинство толиким хиљадама добрих дела? За један живот — хиљаду живота, спасених од трулежи и распањања. Једну би смрт заменило сто живота, — та то је бар чист рачун? Та шта, у осталом, и значи на општим теразијама живот те јектичаве, глупе и пакосне бабускере? — Не више од живота једне ваши, бубашвабе; па и толико не вреди, због тога, што је баба штетна. Она подгриза туђ живот: пре неки дан је из пакости тако ујела Лизавету за прст, да јој га у мало не одсекоше!

— У самој ствари, она не вреди да живи, примети официр, — али, то све лежи у природи.

— Ах, пријатељу, природа се може поправити и удесити, како треба, а иначе би се морало утонути у предрасуде. Без тога не би било ни једног великог човека. Говори се: „дужност, савест,“ — а нећу ништа да кажем против дужности и савести, — али ето, како их ми разумемо? Стани, хоћу да ти задам још једно питање. Чуј!

— Не, стани ти! ја ћу теби поставити питање. Слушај!

— Дакле!

Ето ти сад говориш и доказујеш, а кажи ти мени: би ли ти сам убио бабу, или не би?

— Разуме се, не бих! Ја сам говорио о ономе, што је право... Није баш реч о томе, да ја...

— Али, по мом мишљењу, кад ти сам не би могао да се решиш, онда ту нема никакве праведности! Да одиграмо још једну партију!

Раскољњиков је био ужасно узбуђен. У самој ствари, то су били само најобичнији и најчешћи млађински разговори и мисли, које је он већ толико пута слушао, само у другом облику и о другој теми. Али откуд баш сад да му се деси, да чује нарочито овакав разговор и овакве мисли, кад у његовој сопственој глави тек што су се родиле... исте такве мисли? И зашто баш сад, кад му се у повратку од бабе и залегла та мисао у глави, да наиђе на разговор о истој баби?... Увек му је овај случај остао загонетан и чудноват. Овај ништавни, кафански разговор утицао је на њега необично при даљем развијању ствари: као да је ту одиста било неко предопредељење, опомена...

Вративши се кући, он се пружу по дивану и читав сахат прележао је тако, не мичући се. Међу тим се смрче; свеће није имао, а ни на памет му није падало, да је запали. Никада се није могао сетити: да ли је он ма о чему мислио за то време? Најзад осети он поново пређашњу грозницу, подиже га зима, и са насладом се сети, да се на диван може лећи. У брзо чврст као олово тежак сан навали на њега, као да га придавио.

Спавао је необично дуго и без снова. Настасија, ушавши сутра дан у десет часова изјутра, једва га је пробудила. Донела му чаја и хлеба. Чај је био опет исплакан и опет у њеном властитом чајнику.

— Ах, опет спава! узвикну она зловољно, — и све једнако спава!

Он се диже са усипавањем. Глава га је болела; устаде на ноге, окрете се по својој собици и опет паде на диван.

— Опет ће да спава! викала је Настасија — да ниси болестан, шта ли?

Он ништа не одговори.

— Хоћеш ли чаја?

— Доцније, — проговори он силом, склапајући опет очи, и окрећући се зиду. Настасија постоја мало код њега.

— И можда је зацело болестан, рече она, окрете се и изиђе.

У два сахата она опет уђе, са чорбом. Он је лежао као и мало пре. Чај је стојао недирнут. Настасија се на то нађе увређена и стаде га љутито дрмати.

— За што чмаваш једнако! викала је она, гледајући га са одвратношћу. Он се придике и седе, али јој ништа не рече, само је гледао у земљу.

— Јеси ли болестан или ниси? запита Настасија, али опет не доби одговора.

— Ти би требао, да изађеш мало на улицу, рече она после малог ћутања; треба да данеш мало чиста ваздуха. Хоћеш ли јести ово или нећеш?

— Доцније, слабо проговори он, — иди! и ману руком.

Она, постоја још мало, погледа га са сажаљењем и изиђе.

После неколико минута подиже очи, па је дуго гледао на чај и на чорбу. Затим узе хлеб, дохвати кашику и стаде јести.

Јео је мало, без апетита, три-четири кашике, па и то као без воље. Глава га је мање болела. Поручавши мало, он се опет пружи по дивану, али заспати већ није могао, него је лежао не мичући се, потрбушке, притиснувши лице у јастук. Њему се све нешто привиђало, а привиђења су била тако чудновата: најчешће му се представљало, као да је негде у Африци, у Мисиру, као на некој оазису. Караван се одмара, мирно леже камиле; у наоколо на целој видокругу расту палме; сви ручају. А он све једнако пије воду из потока, који баш ту, са стране, тече и жубори. И тако је хладовина, и некаква чудесна, чудновато плава вода, студена, јури преко разнобојна шљунка и преко златно-сјајна песка... На једанпут сасвим јасно чује, да избија сахат. Он уздрхта, пробуди се, подиже главу, погледа на прозор, разазна време и на једанпут скочи, потпуно се расанивши, као да га је неко одгурнуо с дивана. На прстима приђе вратима, одшкрину их лагано и стаде прислушкивати низа степенице. Срце му је силно ударало. Али је на степеницама било све тихо, као да су сви поспали... Изгледало му је страшно и чудновато, да је могао да проспаву у таквој заборавности од јучерашњег дана а ништа још није урадио, ништа није при-

премио... А, међутим, можда је било већ и шест часова... И необична грозничава трезвеност и као неки растресити немир овлада на једанпут њиме у место сна и тромости. У осталом, није се он имао много шта припремати. Он је напрегао све силе, да би се свега сетио и да ништа не заборави; а срце му све било, ударало тако силно, да му је већ било тешко дисати. Прво и прво, требало је удесити замку и приштити је за капут, — а то је ствар једнога минута. Он гурну руку под јастук, и извади из свог рубља једну стару, сасвим издрту, неопрану кошуљу. Из крпа њених начини врпцу, па је превије на двоје, скиде са себе свој широки, јаки горњи капут, од некакве дебеле памучне материје (његова јединствена горња одећа), и поче пришивати оба краја врпце изнутра под леву мишку. Руке су му дрктале, радећи то, али је он ипак издржао и пришио тако, да се споља није могло ништа приметити, кад је поново обукао капут. Игла и конци били су код њега већ давно спрењени и лежали у столићу, међу хартијом. Што се замке тиче, она је била његов рођени лукави проналазак: замка је опредељена за сикиру. Није било могуће носити улицом сикиру у рукама. А ако би се под капут склонила, онда би опет требало све руком држати, што би падало у очи. А сад, са замком, треба само протнати кроз њу гвозде од сикире, и она ће мирно висити, под мишком изнутра, целога пута. А ако само завуче руке у џепове од капута, могао је и крај од држаље придржавати, да се не клати: а како је капут био веома широк, прави џак, то и није било могуће приметити с поља, да он, кроз џеп, нешто придржава руком. Ту је замку он још пре две недеље измислио.

Кад је био с тим готов, он завуче прсте у малену пуко-тину, између свога „турског“ дивана и пода, потражи по левом углу и изнесе већ одавно спрењену и тамо сакривену залозу. Та залоза, у осталом, није била права залоза, него просто дрвена, глатко остругана дашчица, величине и дебљине таман колика би могла бити сребрна кутија за цигаре. Ту дашчицу случајно је нашао, кад се једном приликом шетао, на једном дворшћу, где је у крилу од куће била смештена нека радионица. Затим је набавио уз дашчицу и једну глатку и танку гвоздену плочицу, коју је такође нашао на улици. Саставивши обе ове дашчице, од којих је гвоздена била мања, он их чврсто привезе концем у накрст; затим их лепо и брижљиво умота у чисту, белу хартију и свеже тако, да би било потешко раздрешити. Све је то било зато, да би одвукло за неко време пажњу бабину, кад се почне занимати завежљајем, и да се на тај начин увреба згодан тренутак. Гвоздена плочица била је додата због тежине, да се не би баба још одмах у првом тренутку досетила, да је „ствар“ дрвена. Све се то чувало код њега до овог часа под диваном. Тек што је он изнео залозу, кад се, на једанпут, негде на дворшћу, разлеже нечији узвик:

— Седми је час одавно!

— Одавно! Боже мој!

Он прискочи вратима, ослушну, дохвати капу и стаде силазити низ тринаест ступњева својих, опрезно и нечујно, као мачка. Требао је да изврши најважније још — да из кујне украде сикиру. О томе, да посао треба извршити сикиром, одлучио је он већ одавно. Имао је он и један баштени нож, што се могао склопити; али на нож, и нарочито на своју снагу, није много полагао, па се за то баш и решио сасвим за сикиру. Да приметимо једну нарочиту страну, која се истицала поводом свих одсудних решења, њиме већ учињених у овој ствари. Она су имала чудновату особину: у колико су била одсуднија, у толико су у његовим очима одмах изгледала одвратнија и апсурднија. Не гледећи на мучну, унутрашњу борбу своју, он, за све то време, никада ни за часак није могао веровати у испуњење својих замисли.

И кад би се који пут чак и десило, да је већ све до последње тачке било потанко размишљено и сасвим одлучено, и већ никакве сумње није више остало, — то би се он, изгледа, ипак свега тога одрекао као лудорије, чуда и немогућности. Али неразрешених тачака и сумње остало је још на грдне гомили. Ситница, где да нађе сикиру, није га ни у колико бунила, јер није било од тога ништа лакше. А ево зашто. Настасије, нарочито пред вече, сваки час није било код куће: или отрчи суседима или у дућан, а врата остави увек широм отворена. Зато је газдарица њу непрестано и грдила. Требало је, дакле, само полако ући, кад буде време, у кујну и узети сикиру, па

после, кроз један сахат (кад већ буде свршено), ући и опет оставити на место. Али се појавише и сумње: Он ће, рецимо, доћи кроз један сахат, да остави сикиру, а кад тамо — а Настасија се вратила. Разуме се, у том би случају ваљало проћи и причекати, док опет не изиђе. А шта ћемо, ако у то време затреба сикира, ако је почне тражити, ако се развуче — ето онда и сумње, или у крајњем случају повода за сумњу.

Али то су још биле ситнице, о којима није хтео ни да мисли, нити је имао времена за то. Мислио је о главном, а ситнице је одлагао за онда, кад се лично у свему убеди. Али се ово последње показало као сасвим неостварљиво. Бар тако је њему самом изгледало. Никако, на пример, није он могао себи представити, да ће икада престати мислити, устати и — просто поћи тамо... Шта више и скорашњу *иробу* своју (т. ј. посету с намером, да коначно разгледа место) он је само *иробао* да учини, али далеко од збиље, него тако: „хајде, вели, да идем и пробам, нашто само, „сањати!“ и тада није могао издржати, плунуо је и утекао, гневан на самога себе.

А, међутим, изгледало је, као да је целокупна анализа, у смислу моралног разрешења овога питања, била већ окончана: казуистика његова се изоштрила као бријач, и већ није могао сам себи наћи јасних приговора. Али у последњем случају он просто није веровао себи, и упорно, ропски, тражио је нова пребацивања по свима кутовима пипајући, као да га је неко присиљавао и навлачио на то. А последњи дан, који је дошао тако неочекивано и на једанпут све решио, утицао је на њега готово сасвим механички: као да га је неко узео за руку и повукао за собом, неодољиво, слепо, са натприродном снагом, без противљења. Баш као да му је крај од одеће дохватио точак какве машине, па га за собом повлачи.

Спочетка — у осталом већ веома одавно, — њега је занимало једно питање: зашто се тако лако проналазе и одају готово сви злочини, и тако јасно остављају трагови готово свих злочинаца? И тако је мало по мало дошао до многих и занимљивих закључака, и, по његовом мишљењу, најглавнији се узрок не налази толико у материјалној немогућности прикрити злочин, колико у самом злочинцу; сам пак злочинац, и то готово сваки, у тренутку извршења злочина губи самосталну вољу и моћ суђења, на место чега долази детињска феноменална лаккомисленост, и то у таквом моменту, у којем је највише потребно размишљање и опрезност. По његовом убеђењу, излазило је, да ово помрачење моћи суђења и малаксалост воље спадају човека као болест, развијају се постепено и долазе до свога врхунца пред само извршење злочина; у његовом облику продужују и за време самога злочина, а још и неко време после тога, што зависи од личности; затим пролази онако исто, као што пролази свака болест. А питање: да ли болест рађа злочин, или се сам злочин, некако по особитој природи својој, прати свагда као неком врстом болести? — још се није осећао довољно снажним, да разреши.

Долазећи до таквих закључака, он је решио, да с њим лично, у његовом послу, не може бити сличних болесних преврата, да неће губити моћи суђења и самосталне воље за све време вршења замисљеног посла, само зато, што тај посао — „није злочин...“ Да оставимо на страну сав тај процес, којим је он дошао до последњег закључка; и без тога смо се прилично удале од ствари... Да напоменемо само, да су фактичке, чисто материјалне незгоде овога посла у опште играле у његовој памети сасвим споредну улогу. „Ваља само одржати над њима сву вољу и сву моћ суђења, и оне ће, у своје време, све бити побеђене, кад буде дошло, да се упознамо до најмањих ситница са свима подробностима посла...“ Али ствар још није била почета. Својим коначним решењима је непрестано још најмање веровао, а кад је избио сахат, све испале сасвим друкчије, и као изненада, готово рећи неочекивано.

Једна веома незнатна околност збунила га је још пре него што је и сишао низ степенице. Дошавши до газдарицине кујне, која је, као и свагда, стајала широм отворена, опрезно завири у њу, да би се претходно уверио: да није тамо, у одсуству Настасијном, сама газдарица, а ако није, онда да ли су добро затворена врата од њене собе, да не би какогод отуда погледала, кад он уђе за сикиру? Али како се запрепастио, кад је на једанпут видео, да је Настасија не само у овај пар код куће, и то у кујни, него се још бави и послом: вади рубље из котарице и простири га по коношцу! Кад га је спазила, она

застаде с послом, окрете се њему и гледала га је за све време, док је пролазио. Он је окренуо био поглед на другу страну и прошао је, као да није ништа приметно. Али је ствар била свршена: сикире нема! Био је као убијен.

„А због чега сам и држао, размишљао је он силазећи у капију, — због чега сам мислио, да она баш у овом тренутку неће бити код куће? Због чега, због чега, због чега сам ја то тако насигурно закључио?“ Био је утучен, чак као и по-вијен. Прохтело му се, да се од пакости, себи самом намеје... Неко блесасто, животињско беснило узавре у њему.

Он застаде под капијом размишљајући. Ићи по улици и шетати тек онако, било му је непријатно; да се врати кући — још непријатније. И какву је згодну прилику за свагда изгубио! промрмља он, стојећи без икакве намере под капијом, баш према мрачној собици кућнега чувара, која је такође била отворена. На једанпут уздрхта. Из чуваревае собице, на два корака од њега, десно испод клупе нешто му сијну у очи... Осврте се на све стране, — нигде никога. Он на претима приђе собици, спусти се низ два ступња и славим гласом викну чувара. — „Тако је, није код куће! Али је, у осталом, негде близу, на дворишту, јер су врата широм отворена.“ Он се стрмоглавце устреми на сикиру (јер то је била сикира) и извуче је испод клупе, где је лежала између два пања; још ту, не излазећи, учврсти је у замку, обе руке стрпа у џепове и изиђе из собице; нико га није опазио! „Што памет не могне, ту ђаво помогне!“ помисли он, чудно се насмехнувши. Овај га је случај жестоко охрабрио.

Ишао је путем мирно и одмерено, не журећи се, да не би дао повода каквој сумњи. Слабо је обраћао пажњу на свет, шта више, старао се, да ни у лица ничија не гледа и да остане и сам колико је могуће више непримећен. Ту му паде на памет његова капа. — „Боже мој! И прекјуче сам имао новаца, и нисам могао купити капу!“ И проклетство једно оте му се из душе.

Погледавши случајно, колико једним оком, у дућан, он виде, да је тамо, на дуварском сахату, већ десет минута прошло седам. Требало би се пожурити и у исто време поћи странпутницом: прићи дому обилазно с друге стране...

Кад је раније све ово представљао у памети, он је по кашто мислио, да ће се јако бојати. А сада не само да се није много, него се није ни мало бојао. Чак су га у овом тренутку занимале и некакве сасвим друге мисли, али и то само на краће време. Пролазећи поред Јусуповљева врта, он се, шта више веома занео мишљу о подизању великих водоскока, и о томе, како би они лепо освежавали ваздух на свима пијацама. Мало по мало, па је дошао до убеђења, да би за варош била најлепша и најкориснија ствар, кад би се Летњи врт проширио преко целог Марсовог поља и кад би се спојио чак са дворским Михаиловским вртом. Сад га на једанпут заинтересова мисао: откуд то, да човек у свима великим градовима живи све у таким деловима града, где нема ни вртова, ни водоскока, где је прљавиштина и смрад, и свака нечистоћа, и то не чини увек из преке потребе, него чисто као из неке наклоности. Ту се сети своје рођене шетње по Сенарском тргу, и на мах се прибра. „Каква будалаштина, помисли он. Не, много је боље ни о чему не мислити!“

„Мора бити, да тако и они, које воде на губилиште, размишљају о свима предметима, на које напућу уз пут,“ сењу му у глави, али само као муња; он сам брзо угаси ту мисао... Али ето већ је близу, ево и куће, ево и врата. На једанпут се разлеже с неког часовника један ударац. „Шта је то, зар је могуће, да је већ пола осам? То не може бити, мора да иде напред!“

(Наставиће се).

ЛУПЕШКА ПРЕВАРА

Беше то једне бурне новембарске ноћи, када полицијски чиновник у близини једне куће у петом нјујоршком кварту спази неког човека где се шуња. Чим је видео полицајца, овај подозриви човек на необјашњив начин ишчезну у поменутој згради. Чувар јавне безбедности призва више другова и кућа беше за час опкољена. Завојнише на електричном звонцу на улазу, и дремљиви вратар отвори им врата, те један од чиновника уђе у трем. Овде он примети траженог где стоји у

једном углу. На питање: шта је имао да тражи овде, није ништа хтео одговорити, те га одведу у полицијску станицу. При претресању нашли су код њега један дијамантски брош, један врло скупоцен женски часовник и један брилијантски прстен. Као што се сутра дан дознало, ови су предмети нестали из будоара богате госпођице Б. Дневна штампа саопштила је укратко случај, и један достављач новости изјавио је сумњу, да ће затворени, чији је опис публикован, бити неки Џоџе Смис из Мисисипе. И у истражном затвору овај је ђутао као заливен. После неколико дана јави се чиновнику, који је ту ствар водио, госпођица Б. „Морам вам признати, господине, једну тајну, а надам се да ме, као центлмен, нећете никада компромитовати.“ Криминалиста се поклати и млада дама отпоче. „Последњега лета била сам с мајком у једном купалишту, где смо се упознали с вашим садашњим затвореником, г. Харизоном из Тексаса. Он беше врло пажљив према мени, одмах се заволесмо и почесмо се тајно састајати. Када сам га једном замолила, да ме одмах проси од родитеља, он је одбио моју молбу, али је обећао да ће ове зиме говорити с њима о томе. При свршетку бањске сезоне дође Харизон с нама у Њујорк, где ми ускоро по доласку изјави, да је он већ жењен. Ова ме је изјава сасвим поразила; падох у некакво грозничаво стање, које ме је за дуго времена свезало за кревет. Харизон остаде у нашој вароши. Када сам напустила болесничку постељу, примих једно писмо од њега, у коме ме мољаше за последњи састанак. Разуме се, да нисам одговорила. Оне ноћи, када је Харизон ухваћен, седела сам на прозору моје собе, занета тужним мислима. На мах се изненадих, јер чух да неко зове моје име и одмах познадох глас човека, којим се моје мисли непрестано занимаху. Наслоних главу на окно, да би боље видела на улици. Познадох Харизона, који, када ме спази, стаде правити покрете као полудели, претећи, да ће се пред мојим очима убити, ако му не допустим састанак. Страх ме полуонесвести. Полако сиђох низ степенице, отворих врата и одведох га у моју собу, где је одмах између нас дошло до једне бурне сцене. Тада нас уплаши јек кућног електричног звонца. Кад погледасмо с прозора на улицу, видесмо да полиција тражи код нас некога лопова. „Харизоне“, узвикнух, „ја сам пропала, ако вас овде нађу.“ Очеvidно он се бораше с једном одлуком; на мах зграби моју кутију с накитом и сакри у своје џепове оне ствари, које су после код њега нађене. „Сад ћу пустити да ме ухвате као лопова“, промуца он, „јер само тако могу да спасем вашу част.“

За тим сиђе низ басамаче и у трему очекиваше полицајце. Остало знате, господине, а ја се смем надати, да ће Харизон сад одмах бити пуштен у слободу.

Чиновник јој обећа ово, поврати јој њене наките, и кад се она удали, нареди да му доведу Харизона.

„Знам све“, рече му, „близу је било, на да се једно кавалерско дело награди робијом; сад можете слободно ићи.“

Ословљени једва вероваше својим ушима; вратар га пропусти кроз затвореничку капију и за час га изгуби из очију. Када истражни судија сеђаше после подне у својој канцеларији, дође му један члан тајне полиције врло узбуђен.

„Знате ли“, поче овај, „кога смо затворили као Џоџе Смиса?“ „Дабогме, дабогме“, смешаше се чиновник, „господин Харизона из Тексаса.“

„Не, никога другог до озлоглашенога Џам Маршала, најопаснијега лопова и варалицу, који је с „лепом Харнетом“ предузео „уметничко путовање“ кроз Сјед. Државе.“

Истражни судија изгледаше као да је поливен хладном водом. Он беше Харнети дао драгоцености, које је Маршал украо, а овога опет пустио у слободу. **Превео Жив. А. Л.**

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Злочин у Шоази-ле-Роа. — Француски листови јављају даље појединости о том злочину који је толику пажњу привукао на себе: Плато је ухваћен у Пјерелају, у једној крчми. Крчмар га је познао и рекао му: „Добро би учинили да отидете до кмета и да му кажете да ви нисте учинили злочин.“ Плато, који је пио са неким људима, одговори му: „Разуме се да ја нисам учинио тај злочин, и одмах ћу отићи до кмета“, и продужио је пити. Крчмар извести полицију, која одмах ухапси „Шакала“.

Одмах је поведена истрага, и утврђено је: да се Плато налазио у доба када је злочин учињен, око осам часова у вече, у једној штали на тридесет метара од места где је девојчица убијена. Он то не одриче, али вели да ништа није чуо ни видео. Сутрадан је Плато разговарао са једним мештанином који му је причао за злочин. Плато не рече ни речи и с места остави Шоази-ле-Роа. Пре тога свађао се са другим неким грађанином који је тврдио да је убица морао бити нека скитница. „Не, то није био скитница!“ узвикнуо је он. На лицу су му примећене неке огреботине, али је он доказао да их је тих дана добио у некој тучи. За сада одриче све, али све околности говоре да је он одиста убица.

Вешт Варалица. — Париска полиција ухапсила је ових дана једнога варалицу, који је на извесан начин вршио своје операције неколико година. Из листа које стоје у општинској кући, он је узимао адресе људи који ступају у брак. У очи самога дана свадбе, када је све било готово, дошао би у кућу младожењину и рекао би му:

— Ја сам општински чиновник, и долазим да вам јавим, да је крштеница ваше веренице неисправна. Потребно је или да поправите или да набавите нову крштеницу.

Готово увек, вереник би замолио самозваног чиновника да сам учини те исправке, пошто се разуме у тим формалностима, и зато му је давао као награду приличну сумицу. Варалица је узимао новац и нестајао је. Како сутра дан није било никаквих сметња при венчању, срећни младожења није ни имао потребе да се уверава о исправци и објашњава са услужним „чиновником“.

Тако је подуже трајало. Али ономад је био зле среће. Један младожења кога је он тако известио, отиде сам у општину, види да је то само лаж, и када је срео варалицу на улици, који је ишао да чита имена нових младожења, он зовне првога полицијског агента, и варалица се најзад ухвати у кљуеу.

Драматично самоубиство једнога војника. — Неки Гуринаша, послани код једног официра француског, извршио је самоубиство на железничкој прузи између станице Шалпа и Шамсака. Четири пута су га виђале машинисте тога дана где пред возом леже на пругу. Четврти пут се једва дигао са пруге, пошто је машинист неколико пута звиждао. Исто вече, када је пала ноћ, у осам часова, по пети пут је легао на пругу. Воз је преко њега прејурио, и раздвојио му главу од тела. Узрок је самоубиству очајање из љубави.

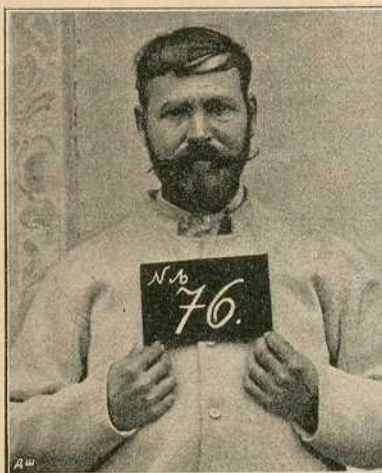
Опљачкан споменик. — У Сен-Морису у Француској, десила се једна необична крађа. На тржишту, пред општинском кућом, диже се споменик славнога сликара Делакроа. На пирамиди, на којој стоји попреје великога сликара, налази се велика палма и палета од масивне и уметнички израђене бронзе. И палму и палету, у тежини од 80 килограма, дреки допови су једне ноћи скинули и однели на ручним колицима. Чак су покушавали да скину и попреје, али у томе их је морао спречити страх од каквога пролазника. Покрађене ствари вредиле су 5000 динара. Потера наређена за овим вандалима досада је остала без икаква успеха.

Самоубиство једне луде. — Један човек од четрдесет година дође ових дана у једну париску крчму, и стане јако лупати штапом о мраморни сто, и затражи једну кафу. Келнер га послужи, али како му је пало у очи његово чудно понашање стане га пажљиво посматрати. Непознати човек пошто је попио своју кафу, извади писаљку и хартију и стане нешто писати. За тим извуче из џепа велики нож, и пре но што га је келнер могао спречити, до корица га сјури себи у груди. После неколико тренутака издануо је. При њему није нађено ништа, на основу чега би се могло познати. На хартији на којој је писао, стајало је: „На путу за вечност. — Без жаљења. — Идем на месец, јер ме нису хтели помоћи са три динара.“

Зверска недела. — У Камбреу, у Француској, ухапшен је један калуђер из конгрегације Светог Виатора, по имену Халере, што је у кратком року силовао више од тридесеторо деце. Пре осам година одговарао је за слична дела, и под утицајем месних клерикалних кругова, ослобођен је из недостатака доказа.

ПОТЕРА.

Миљко Живуловић из Брусника, округа крајинског, двадесетогодишњи осуђеник београдског казног завода, побегао је 27 пр. м. са рада из Љубичева и како се држи, он је из заседе убио Јована Марковића, осуђеничког чувара, који је за њим одјурио у потеру.

Миљко је осуђен на 20 год. робије, зато: што је 27 априла 1887 године у друштву са још двојцом, (који су као оглашени хајдуци погинули у потери), на друму Салаш-Неготин код Сиколске реке, из шуме са напуњеним пушкама

на разбојнички начин напали на Дашу Баџића, Марка Димића и Ружу, удову поч. Лазара Мокрањца и отели им сав новац.

Наређује се жива потера за одбеглим убицом и разбојником. Пронађеног треба под јаком стражом спровести Управи Београдског казног завода, с позивом на Бр. 10342. или Управи града Београда на Бр. 10432.

Пејча Ристић, родом из Пирота, који је у последње време живео у селу Радошевцу, среза лужничког, 24 априла тек. год. убио је **Панчу Голубовића** из Пирота и побегао. Он има 20—21 год., стаса је доста високог, лица дугуљаста, очију граорастих; у оделу је сукненом. Начелство округа пиротског депешом Бр. 3717, моли све полицијске власти да Пејчу живо потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Он се може спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 10343.

Младен Варишић, родом из Босне и **Марко Илић**, родом из Црне Горе — притвореници начелства округа крајинског, ноћу између 2.—3. тек. м-ца побегли су из притвора **Младен** има 30—32 год., средњег је стаса, добро је развијен, глават је, има велике, зелене очи, прџаст нос са широким ноздрвама, округле образе; на левој страни лица има белегу од убода ножа, у величини од два сантиметра. **Марко** има 34 год., средњег је стаса, сувоњав је, црномањаст; у оделу је црногорском. Наређује се живо тражење. Пронађене бегунце треба стражарно спровести начелству округа крајинског с позивом на Бр. 3655, или Управи гр. Београда на Бр. 10768.

Сава Бошковић, бив. писар, решењем кварта дорћолског, Управе града Београда стављен је под кривичну истрагу и у притвор због фалсификата. Не зна се, где се Сава сада налази, па с тога помен. кварт моли све полиц. власти да га потраже, и у случају проналаска стражарно спроведу Управи града Београда с позивом на Бр. 9274.

Живота Перић, родом из Чумића и **Митар Раковић**, родом из Црне Горе, који су били под истрагом и у притвору код начелника ср. крагујевачког због опасне крађе, ноћу између 1. и 2. тек. м-ца развалили су затвор и побегли. **Живота** има 27 год., високог је стаса, крупан, смеђ, има мале зелене очи; у оделу је сукненом. **Митар** има 21 год., средњег је раста, добро развијен, црномањаст је, има округло лице и црну косу и очи. Наређује се живо тражење. Пронађене треба стражарно спровести начелнику среза крагујевачког с позивом на Бр. 5078 или Управи града Београда на Бр. 10689.

Миљивој Јовановић, родом из села Мургаша, бив. шегрт Аврама Сандића, сарача из Уба, 25. прошлог м-ца извршио је крађу своје газди и побегао. Он је мален, црномањаст; у оделу је сукненом. Наређује се тражење. Пронађеног треба спровести начелнику среза таковског с позивом на Бр. 4382, или Управи града Београда на Бр. 10482.

Миљивој Ђурић, звани „Голуб“, родом из села Драгијевице, среза подгорског, округа ваљевског, решењем ваљевског првостепеног суда од 26. пр. м-ца Бр. 12802, стављен је под

кривичну истрагу и у притвор због опасне крађе. Миливој је у бегству, па с тога поменути суд моли све полициске власти да га живо потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Он има 29 год., средњег је раста, добро је развијен, црномањаст је, носав и пегав; у оделу је народном. Пронађени Миливој може се спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 10591.

Видак Зељић, препредена варалица, који се издаје за шпекуланта, ноћу између 25.—26. марта тек. год., извршио је разбојништво над Иваном Најдановићем, баштованом из Београда, и побегао. Он је родом из Босне, има 45 год., малога је раста, плав је, мало је грбав. Управа гр. Београда актом Бр. 10035, моли све полициске власти да Видака живо потраже, и у случају проналаска њој — Управи стражарно спроведу. Да би трагање за њим било што успешније, ми му доносимо и слику, која се већ одавно налази у албуму управном.

Видак је многобројно пута иступно кажњаван и протериван из Београда, а неколико пута падао је и под истрагу, — све због превара. Дело, које је сада учинио, веома је занимљиво, како по начину извршења, тако и по месту у коме се догодило, и лицу према коме се догодило. Опширније о њему проговоримо кад истрага буде довршена, и том приликом, изнећемо и слике Видакових саучесника, који се већ налазе у рукама власти. То су: Ђорђе Судар, бив. пушкар и Сима Шимшић, самозвани шпекулант.

Минча Цунић, родом из села Јаловице, ср. нишавског, пресудом начелства окр. пиротског од 11. фебруара тек. год. КБр. 2487, кажњен је због кријумчарења цигар-папира са 148-10 дин. новчано, коју казну ако неби имао од куда да плати, да буде 10 дана у затвору. Не зна се, где се Минча сада налази, па с тога поменуто начелство актом Бр. 3624, моли све полиц. власти, да га потраже, и у случају проналаска ову осуду над њиме изврше, па о томе начелство извести.

Милан Ђуришић из Београда, осуђеник београд. казненог завода, побегао је 3. ов. м. са рада из Љубичева. Он је осуђен на 10 година робије у тешком окову зато: што је августа 1893. године провалио зграду овдашње стрељачке дружине, па из исте украо 1 пушку дружинску, још неке ствари и 34 динара готовине послужитељу дружинском. — Ђуришић је и раније био осуђиван због крађа; дакле стари је лопов. Са робије побегао је био још једанпут (8. јула 1894. године) па је једним случајем ухваћен и у казамат враћен. Има му око 34—35 година.

Са Миланом побегао је и 20-годишњи робијаш Јоца Мандић из Аустрије, на коју је казну осуђен због извршеног убиства над Стојаном Тешћем из Шапца, у казани Луке Митровића тамош. 14. децембра 1893. год. Јоцину слику немамо, јер кад је извршено сликање оне партије осуђеника у којој је он, био је болестан.

За овом двојцом побеглих, наређује се жива потера. Пронађене треба стражарно спровести Управи београд. казненог завода.

Драган Мајчевић, скитачки Циганин, 4. тек. мес. убио је Кочу Смајиловића, а тешко повредио Милана Глишића, Ци-

гане из Неготина, и побегао. Драган има 30 год., високог је раста, црномањаст, обријан, има велика уста и зубе. Наређује се живо тражење. Пронађеног треба стражарно спровести нач. окр. крајинског с позивом на Бр. 3696, или Управи гр. Београда на Бр. 10827.

Т Р А Ж Е С Е.

Алексу Ђирића, надничара, родом из *Т. Сигета* у Угарској, тражи Управа града Београда актом Бр. 10353. Алекса има 40 год., средњег је стаса, лица дугуљастог, очију граорастих, црномањаст је у опште. Пронађеног треба стражарно спровести поменутој Управи.

Вогића Марковића, родом из села Драгуша, среза прокупачког, тражи начелник среза прокупачког актом Бр. 4413. Вогић има 15 год., стаса је омаљеног, црномањаст је, у лево око мало разрок; у оделу је сукненом. Пронађеног треба упутити помен. среском начелнику, или Управи града Београда с позивом на Бр. 10472.

Симу С. Ничовића, берберина, који се по мало бави и лечењем, тражи Управа града Београда. Ако ко ма шта зна о овоме Сими, нека о томе извести најближу полициску власт, а ова опет нека го достави помен. Управи с позивом на Бр. 10530.

Катарину, жену **Филипа Панџића**, земљоделца из Варварина, која је напустила мужа и негде отумарала, тражи начелство окр. морав. актом Бр. 4859. Катарина има 35 година, средњег је стаса, сувољава је, црномањаста, нема предњих зуба; у оделу је народном. Пронађену треба спровести пом. начелству, или Управи гр. Београда с позивом на Бр. 10788.

О НАШЕМ ЛИСТУ

Мјесећник, орган правничког друштва у Загребу, који излази под уредништвом чувенога правника и ректора загребачког свеучилишта, господина *Д-р Јосипа Шиловића*, у својој последњој свесци, износићи преглед радова нашега листа и описујући начин његова уређивања, додаје од речи до речи ово:

„Међу своје сураднике убраја „Полицијски Гласник“ најбоље српске криминалисте и полицајне чиновнике те ће бити довољно да споменемо међу њима доброга нашега званца г. Тасу Миленковића, који је читаоцима „Мјесећника“ познат по својим красивим Тасиним белешкама. Овај лист потпуно одговара задаћи, коју си је поставио. И ми бисмо у Загребу безувјетно требали овако уређиван лист за све органе јавне сигурности у земљи.

КЊИЖЕВНОСТ

Јуче је изашла из штампе интересна и поучна Тасина књижица „*На доколици*“ са овом садржином: 1. Страшни бројеви; 2. Самоубиство; 3. Стрелчање злочинаца; 4. Неједнако суђење; 5. Спровод осуђеника; 6. Употреба оружја; и 7. Наши свештеници. — Књижа стаје 0-50 дин. и може се добити у свима књижарама у Београду.

ОДИКОВАЊА ПОЛИЦ. ЧИНОВНИКА

Његово Величанство Краљ, благоволео је одликовати г. Божу Маршићанина начелника окр. подунавског, орденом Белог Орла V. редом, г. Михаила Павловића начел. окр. ваљев. Таковским Крстом IV. редом; г. Гангорија Поповића и г. Димитрија Милића нач. ср. Таковским Крстом V. редом.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Похитали смо да овај број због побеглих осуђеника што пре доставимо полициским властима, па зато смо узели слог који је већ готов био. Рубрике: *О траговима* и *О фрагментима*, као и једна оригинална прича, остале су за идущи број.

Под причом „*Заменик*“ изостао је потпис преводиоца: *Велизар Ј. Митровић*.